

VEČERNI LIST

Cene po pošti:
 za celoletno . . . K 50.—
 za polletno . . . K 25.—
 za četrtletno . . . K 13.—
 za 1 mesec . . . K 4.50
 Za Ljubljano mesечно 4.50
Kredništvo in uprava:
 Kopitarjeva ulica št. 6
 Ureda. telefon št. 58

Posamezna številka 30 vln.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vln.

Zoper krivico!

Belgrad, 9. februarja. Poslanci Jugoslovskega kluba so vnovič poskusili, da odvrnejo vladu od njenega sklepa, s katerim naj bi se 15. februarja v ogromno škodo ljudstva zamenila krona z dinarjem v razmerju 4 : 1.

V pismu na vladu pravijo: 15. februarja je bilo odrejeno, da se v pokrajinah bivše Avstro-Ogrske zamenjajo stare novčanice z novimi v razmerju 1 : 4. Ker smatramo, da je ta naredba zelo razburljiva za ljudstvo in je vznemirjenost ljudstva izredno velika, prosimo, da iz-

volite opustiti zamenjavo ter razveljaviti sklep ministrskega sveta ter tozadevno vprašanje konečno izročiti v pravomočno odločitev narodnemu predstavništvu.

To je zadnji opomin vladi, naj odneha. Zdi se, da bi vladni bankirji vse rajši odnehali, kakor da bi se odrekli profitu, ki si ga obehajo od te zamenjave za svoje žepce.

Zato ni veliko upanja, da bi vlada sklicala parlament. Dne 15. februarja se torej ne prične le zamenjavanje kron za dinarje, marveč bo tega dne najbrže razpuščen tudi parlament.

Italijani pritiskajo na naše ljudstvo.

Gorica, 8. februarja. Italijanska vlada si prizadeva, da bi iz Slovencev zasedenega ozemlja dobila čim največ karabinjerjev (orožnikov) v svojo službo. Obetajo slovenskim fantom dobre plače in posebne ugodnosti. V celem ozemlju se vrši od Italijanov potom županstev velik pritisk na ljudstvo. Tudi duhovnike silijo, da bi agitirali v ta namen. Toda duhovniki se ne da-jo omajati ne od groženj in ne od ljub. Ljudstvo in duhovščina se ne da-jo prevariti.

Pritiskajo pa na ljudstvo tudi na druge načine. Slovenci hodijo h goriškemu kreditnemu zavodu s prošnjami, naj se jim izplača odškodnina za porušene domove. Tu pa jih laški uradniki hrulijo čes: Podpišite prej italijansko vojno posojilo, pa dobite! Tako pritiskajo Italijani na vseh straneh, da bi naše ljudstvo zaslužili, a ljudstvo se ne uda.

Demokracija koraka.

V dobi demokracije smo svobodni državljani in Jugoslovani postali ponosni ljudje. Z neprimernim zanosom oznanjamo svetu, da je pri nas demokracija doma. Samo v tem oziru še nismo na jasnem, kaj je demokracija. Ljudje, ki pa sicer nimajo nobene veljave, so mnenja, da je demokracija vlada ljudstva. Toda to menda ne bo res. Pri nas imamo kapitalistične demokrate in socialistične demokrate. Oboji se pečajo z izvoznicami in bankami; obojim cveto obrabi rožne zadovoljnosti. Če vidiš, kako dirja po Ljubljani avtomobil, v katerem sedi rdečelichen in okrogel gospod z briljantnimi prstani na rokah in dragoceno kužuhovino čez trebuh, vedi, da je to demokrat, kapitalistični ali socialistični, to je vseeno. Kajti demokrat ima to lastnost, da se diplomatsko zna prilagoditi razmeram in zahtevam demokratskega časa: Iz socialistov postajajo kapitalisti, iz kapitalistov pa socialisti. Prvo se godi navadno tedaj, ko ni volitev in ko cvete kupčija, drugo pa ob volitvah. Ob vsaki taki spremembi jugoslovska demokracija slavi svoje zmagovalje.

Te dni je demokracija zopet napravila širok rakov korak. Združeni demokrati, kapitalisti in socialisti, so te dni zborovali v Belem gradu in postavljali nove stebre za svojo demokracijo. Napravili so namreč nov volilni red za občinske volitve na Slovenskem. Popravljali so volilni red, ki ga je izdelal poglavar slovenskih socialističnih in kapitalističnih demokratov dr. Žerjav. Domenili so se tako-le: Volilno pravico za občino imej vsakdo, ki je 21 let star in eno leto stanuje v občini. To velja za moške. Voliti smejo tudi ženske a le take, ki samostojno gospodarijo, ki so dovolj izobražene (8 razredov ljudske šole), ali ki delujejo kot nastavljenke in strokovne delavke v tovarni ali trgovini. Izvzete pa so od volilne pravice vse delavske žene in matere ter vse delavke v drugih poklicih. Tem demokracija ne priznava pravice in izobraženosti. Voljena pa ne sme biti spleh nobena ženska. Ta reč je demokratsko pridržana moškemu spolu, ki mu pripadajo demokratski ministri vsi brez izjeme. S tem je zavarovana jugoslovska demokracija pred prevelikim uplivom tistih ljudi, ki ne razumejo, da so trgovina, izvoznice in polomljene lokomotive začetek in konec demokratske politike.

Tako vemo sedaj, kaj je jugoslovska demokracija. To je družba ljudi, ki obstoji iz štirih razredov. V prvi razred spadajo ministri in veljaki ter bankirji. Geslo tega razreda se glasi: Izvoznica.

V drugi razred spadajo tisti, ki smejo voditelje prvega razreda voliti in ki smejo — če jim je sreča mila — sedeti tudi v njihovi bližini. Geslo tega razreda je: Kapitalist žvižga, ti pleši!

Tretji razred je razred onih, ki smejo sicer voliti, a nimajo pravice približati se demokratskim polbogovom na ministrskih sedežih. Geslo tega razreda je: Voli demokrate in plačaj davke!

Zadnji razred je najbolj beden, ker nima ne gesla, ne besede. To so delavske in kmetijske žene in matere. Da se Turkom ne zamerijo, so našim delavskim ženam vzeli volilno pravico, vzeli vsako besedo, vrgli jih v politično brezpravnost. To vse seveda le zato, ker delavske žene in matere najbolj občutijo blagoslove, ki jih jim deli demokratska vlada: Beda otrok, lakota v družini, draginja na trgu, prazni žepi in raztrgana obleka. To ima delavska žena od te vlade. Čemu ji bo še volilna pravica, si misli kapitalist. Resno govoreno: Socialisti in kapitalisti so oropali volilne pravice ogromno množino našega ženstva. de-

lavsko žene, kmetijske matere, služkinje in ostale delavke.

In to delo nazivljejo kapitalisti demokracijo. Demokracija koraka! Ta krivica bo vzbudila v ljudstvu odpor in prej, ko si gospoda misli, bo zavladovalo ljudstvo, bo prava demokracija zmogala!

Birokratska brezobzirnost.

Nad eno leto je že, odkar je na poprišču svetovne morije utihnilo gromenje topov, reglanje strojníc, praskanje pušk in tuljenje velikih mozarjev. Pričakovali smo boljših dni, toda posebno mi, ki živimo v slovenskem ozemlju, katerega so zasedli Italijani, smo se bridko varali. Vi, ki živite v Jugoslaviji, od časa do časa dvigujete svoj glas za nas trpine, toda sami nas odbijate zelo, zelo od sebe, dasi sami tega niste krivi. Kriv je tega stari, avstrijski, militaristični duh, katerega se Vaši birokratje nikakor ne morejo in ne znajo otresti. Kolikokrat je v starih, predvojnih časih slovensko časopisje ostro obsojalo kitajski zid v obliki popotnih listov, s katerimi je ruski činovnik poskušal poslužujoč se špicelskih sredstev zapreti Rusijo od zahoda, toda dosegel ni drugega, kakor da je carizem padel. Jugoslaviji pa posnemate caristično Rusijo, kar tiče popotovanja iz Jugoslavije v zasedeno ozemlje, in hudo nam je, ko moramo to zapisati: Italijani, naši zatiralci, posnemajo vaše zglede glede na popotne predpise rekoč: »Saj bi ne delali tako, toda delamo tako, kakor vaši bratje v Jugoslaviji.« Zadržni karabinjer je poučen, kako da naj v tem smislu govori, kadar pride v stik z našimi ljudmi.

O izdajanju potnih listov je izšlo že nešteto naredb in odredb, katere poznajo tisti, kateri potne liste izdajajo, navadni zemljani jih pa ne poznajo. Strašno počasi se izdajajo potni listi. Obvestilo dobiš v Ljubljani, da ti umira žena, letiš na policijo: gospodom se smiliš, toda pogoje, katere zahtevajo naredbe, moraš izpolniti. Spisati moraš prošnjo in jo kolkovati z 2 kronske kolkom, potni list sam moraš kolkovati zopet z 2 kronske kolkom in dobiš potni list za enkratno vožnjo. In če te na policiji osebno ne poznajo, morajo poizvedovati, kakšen si, na to dobiš potni list. Z njim moraš iti k italijanski misiji, kjer te stane 15 lir, da ti dovolijo prehod v zasedeno ozemlje. In če greš, recimo ko si v Trstu opravil, kar si imel opravka, nazaj v Jugoslavijo, moraš zopet pri zastopniku Jugoslavije plačati za visum 15 kron. Jugoslavija je prekosila celo caristično Rusijo, ki je izdajala potni list za daljšo dobo, med tem ko ga izda Jugoslavija samo za enkratno potovanje tja in nazaj.

Pravijo, da se s starimi strojnimi predpisi onemogočuje volunštvo, tihotapstvo, verižništvo. Saj ni res! Ej, volnuni preskrbe potne liste na nepravno ime vedno tisti, ki ga odpošljejo; veliki tihotapci in verižniki tudi ne hodijo po potne liste na policijo in na okrajna glavarstva; pošten človek in nihče drugi trpi škodo.

Na poštno ljudi ima posebno piko obmejni komisariat, kateri posluje na Vrdu. Tam ti obrnejo vsak potni list nešteto krat okoli, če ne manjka kake vejice v njem, Gorje ti, Slovenec, Slovenka; pazaj moraš v veliko zabavo Italijanom, katerim je vse to dobro znano. Izmed mnogih nam znanih slučajev navedimo le enega: Neka ženica se je pripeljala v Logatec. Laški karabinier ji pravi: »Veste, na Vašem potnem listu ni visuma Vašega delegata v Trstu, toda na to ne polagam nobene važnosti, toda Vaši bratje v Jugoslaviji Vas bodo zavrnil.« Priprosta slovenska ženica ni verjela Lahu, toda z zavovo od Nemcev podedovano surovostjo so organi jugoslovskega komisariata na Vrdu poštno slovensko ženico spodili nazaj v zasedeno ozemlje, kjer jo je italijanski karabinier sprejel rogajoč se ji: »Kaj ne, kako so Vaši bratje ljubili Vami.« Če odneseš iz Jugoslavije par po celnem svetu slovenskih kranjskih klobas, si

Proti ljudstvu.

V Belgradu se vrše pogajanja za to, da se skliče parlament. Opozicija zahteva, da se parlament skliče in da razpravlja o vseh naredbah, ki jih je izdala brez parlamenta dosedanja liberalno-socialistična vlada. Naši poslanci zahtevajo, da naj parlament razpravlja o proračunu, o valutni, o narodni banki, o mirovnih pogodbah, o volilnem redu in o drugih zadevah, ki tičejo ljudstva.

Jugoslovski klub, ki zastopa slovensko-hrvatsko ljudstvo, organizirano v krščanskih organizacijah, je še prav posebno vztrajal na zahtevi, da parlament ne sme molčati k vladni rešitvi valutnega vprašanja. V tem oziru stoji za svojimi zastopniki celokupno slovensko in hrvatsko ljudstvo, ki mu kapitalisti in socialisti hočejo vzeti iz žepa tri četrtnine njegovega premoženja. Če pride do parlamenta, bi o tej gorostasni krivici parlament ne smel molčati in je ne sme sprejeti.

Vladne stranke, socialisti in liberalci, pa so se postavile na stališče, da se o zamenjavi kron v razmerju 4 : 1 ne sme več govoriti. Vlada ne pripusti nobene besede več o tem. Zato je pripravljena razpustiti parlament in še dalje vladati brez njega. Ljudstvu naj se zavežejo usta, da bodo koristili bankirjev bolj varne.

Socialistično delavstvo k vsej tej igri svojih ministrov molči. Niti besedice graje ne izreče stranka svojim ministrom, ko pomagajo bankirjem jemati ljudstvu denar iz žepa. Niti besedice graje ne čujemo iz njih ust proti krivici, s katero hočejo kapitalisti oropati delavske žene volilne pravice ter vzeti vsem ženskam pravico, da smejo biti voljene.

Ljubše jim je, da ni parlamenta, kjer bi se te krivice popravile. Odgovornost za vse naj nosijo tudi soc. demokratske organizacije.

Proti ljudstvu se je v Belem gradu združil kapitalist s socialisti. Doma naj pa se združi vse ljudstvo v enoten boj proti kapitalistom in socialistom!

Zahteve internirancev.

LDU, Praga, 9. februarja. (DunKU.) Večerna izdaja lista »Česke Slovo« javlja: Tajništvo zveze bivših internirancev in zatvorjenih v Pragi se je obrnilo v sporazumu z dotičnimi organizacijami v Jugoslaviji, na Poljskem in v Italiji na ministrstvo za zunanje stvari, naj se nemudoma izroče ententnemu sodišču te osebe: bivši nadvojvoda Friderik, Evgen in Jožef, generala Kövess in Schwertner, poveljnika Thalerhofa in Möllersdorfa, namestništvenj svetnik dr. Sieczynski, poveljnik stražnega oddelka v Oberhollabrunnu stotnik Blaschke in okrajni komisar dr. Grimm na Dunaju.

Posvetovanja opozicije.

LDU Belgrad, 9. februarja. Včeraj popoldne je bil pri regentu v avdienci predsednik vlade g. Davidović, za njim pa načelnik opozicijskega bloka g. Protič. Med tem časom so bili načelniki opozicijskih skupin zbrani v Narodnem klubu in so se razgovarjali o situaciji. Po avdienci je g. Protič poslal po gg. dr. Medakoviča, dr. Korošca in dr. Drinkoviča, da jih informira o poteku avdience.

Italijanski napadi na Reki.

LDU Bakar, 9. febr. Zvečer dne 7. februarja je bila v dvorani prejšnjega hotela »Sušak« na Sušaku plesna prireditev jugoslovskega športnega kluba »Victoria«. To bi bila edina zabava na Sušaku v vsem času okupacije. Na zabavo se je pripravljalo precejšnje število reških Jugoslovenov, vendar jih pa Italijani, da jim napravijo čim večje neprimliko, niso puščali preko sušaškega mosta. Ljudje so prihajali v nadi, da bodo mogli čez most ter so se ustavljali pred stražo. Okoli 9. zvečer je bilo pri straži približno 300 moških in ženskih oseb. Ko so Italijani videli, da se je zbralo toliko število ljudi, so jih razgnali na brutalen način. Reškim Italijanom ni bilo dosti, da so onemogočili Rečanom zabavo, temveč so nameravali preprečiti tudi večerno zabavo na Sušaku. Okoli pol 11. zvečer so ustrelili z reške strani v dvorano. Po mali paniki, ki je nastala v dvorani, se je zabava nadaljevala. Opolnoči, ko je bil odmor, pa so Italijani izstrelili salve v dvorano. Krogle so udarjale nad glavami v zid dvorane. Nastala je strašna panika, kmalu zatem pa je vstopil karabinjerski kapetan in odredil, da se mora dvorana izprazniti. Nekemu gospodu je rekel d' Annunzijevo častnik, naj ne gre na Sušak, kjer se bodo godile čudne stvari. Ta častnik je mislil, da je dotični gospod Italijan, pa mu je to zapal.

Italijanska reklama.

LDU Split, 9. febr. (DDU) Italijani so v zasedeni Dalmaciji razvili prav živahno reklamo za šesto italijansko državno posojilo. Kajpada niso nobenega zavednega Jugoslovana dobili ničesar navzlic obetanjem in pretnjam.

Nitti potuje.

LDU Lyon, 10. febr. (Brezlično.) Bratje iz Rima poročajo, da se ministrski k Nitti odpelje v ponedeljek ali v Pariz oz. London. Spremljal ga bo minister za zunanje posle Scialoja.

verzičnik in lhotapec, če odneseš par ovčev tobaka; gorje ti, kaj za to da si neodčesani Slovenec. Muhe lovita v Jugoslaviji, sloni vam pa brez potnih listov obehajati nemoteni preko demarkacijske črte v in tja.

Neodkritih tatvir in vlovov pravite, da imate v Ljubljani veliko. Nič čudnega: pisanje in poizvedovanje in podpisovanje potnih listov zaposluje in ubija nepretrgoma že itak s poslom preobloženo osobje ljubljanske policije. Ali morajo res naše jugoslovanske oblasti v zasmeh celemu kulturnemu svetu slediti v potnih predpisih caristični, absolutistični Rusiji, katere ni več? Zdi se, da se pri nas nekaterim močotem skomina po razmerah caristične Rusije. To bi neslo; kaj če je ljudstvo nezadovoljno! —ac.

Nikola na delu.

LDU Split, 9. februarja. (DDU) v Rimu bp začel izhajati propagandni list »Eco del Montenegro«, ki bo zastopal spletkarsko politiko bivšega kralja Nikole in italijanske interese v Črni gori.

Za Avstrijo.

LDU, Pariz, 9. februarja. (DunKU.) Jutri bo seja poslaniške konference, pri kateri bodo prisotni tudi avstrijski državni tajniki. Ako tudi se je organizacijski komite reparacijske komisije poslednji čas bavil samo z gospodarskimi in finančnimi potrebami Avstrije, so avstrijski državni tajniki opozorili, da sedanji položaj ne more dalje trajati in da Avstrija ne more vedno iznova zahtevati kreditov, marveč da je treba določiti širji finančni in gospodarski program. V reparacijski komisiji so se zlasti ameriški delegati pridružili tem izvajanjem. V razgovoru s Millerandom se je razmotrival isti problem in tudi Millerand se je postavil na stališče avstrijskih državnih tajnikov. Poslaniška konferenca bo razmotrivala širji program, ki bi ga nadzorovala avstrijska sekcija reparacijske komisije, ki bi se naj imenovala neodvisno od ratifikacije mirovne pogodbe v najkrajšem času.

Politične novice.

— Kdo je kriv svetovne vojne? Cesar Viljem? Svetovni kapitalizem in imperijalizem? Prusko junkerstvo in francoski šovinizem? Ne! Sodrug Golouh je na nedeljskem shodu to zelo jasno in lepo povedal: »S. L. S. je kri-va vse prelite krvi in milijonskih žrtev! Zakaj pa? Zato ker je »stranka, ki po petih letih vojne ni izpremenila ne svojega imena in ne naslova svojega glavnega lista.« Tu imate rešitev, zgodovinarji in znanstveniki, ki tuhtate, kdo je kriv svetovne vojne. Sodrug Golouh pravi: Slovenski klerikalci! Slovenski klerikalci so imeli silen vpliv v svetu, oni so pregovorili ruskega carja, nemškega Viljema, japonskega mikada, Angleže in ves svet, da so šli v vojsko. Oni so krivi! Socialna demokracija je pa takrat organizirala revolucijo, hotela je uničiti Habsburžane in proglasiti socialistično republiko. Stvar je bila namreč ta. Kristanove organizacije so dobivale z Dunaja in od Nemcev svetle goldinarje...

— Ministrom na čast. Nocoj se bo v gledališču vršila slavnostna predstava na čast došlim ministrom. Došla pa sta v Ljubljano poleg ministra za poljedelstvo g. Kosta Stojanovića, ki je Srb, še gospoda dr. Kramer in Kristan. Da se ministru Stojanoviću, ki prihaja v Slovenijo morda prvič, priredi častni večer, zoper to ne so ugovarjali nihče. Da pa se g. dr. Kramerju in Kristanu priredi tak časten večer šele danes, zoper to pa moramo ugovarjati. Kolikokrat se je dr. Kramer že žrtvoval za domovino in je prišel v Ljubljano! Kje ste bili tedaj zaspanci Ljubljančani! Toliko izvoznik, pa nič javnega priznanja! In Kristan, ki je rešil s svojimi čudovitimi lokomotivami jugoslovanski promet, naj bo šele danes deležen zahvale bvalčne domovine. Škoda, da vsled pozne ure ne bodo mogli biti navzoči še delavci trboveljskih rovov, ki vedo o Kristanovi ljubezni do delavcev povedati toliko lepega. Lep del rodoljubov ne bo mogel biti navzoč nocoj. Zato pa se bo zbral cvet demokratske in proletarske družbe v posvečenih prostorih umetnosti in bo pri spominu na izvoznice, premog in lokomotive prisegal, da nesebična in požrtvovalna, izvozniska in bankirska buržuazija ni imela še slavnostnejših zaščitnikov od gospodov ministrov Kramerja in Kristana! Bankirski pozdrav jima bo v silino zadoščenje!

— Razmere na hrvatskih železnicah. Dalmatinski trgovci so poslali ministru za promet brzojavni ugovor, v katerem med drugim vele: Zmeda v železniškem prometu ustvarja nevdržljivo škandalozno stanje, ki mora neizbežno dovesti do katastrofe celokupni promet. Na progah se

ustavlja promet brez vsakega prejšnjega obvestila in se potem nadaljuje brez vsakega razumevanja splošnih koristi. Podkupljivost službenih organov neprestano raste. Avtoriteta oblasti izginja pred boljševiškim razpoloženjem službenih organov. Nihče se ne pokorava, anarhija narašča samopasno. Postajni načelniki uravnavajo promet s stališča osebnih interesov. Radi osebnih nasprotij se postaje ne sporazumevajo med seboj in ravna vsaka v prometu na svojo pest. Organizirane so tajne bande, ki izvršujejo na železnicah tatvine. Odiranje s praznimi vozovi in lastnovoljnimi odpenjanjem polnih je nezastlišano. Dragoceno blago se vozi v odprtih vagonih, drva v zaprtih. Ako lastnik sam spremlja svoje blago, je izpostavljen smrtni nevarnosti in guljenju železničarjev. Končno pozivajo trgovci ministra, naj osebno poseže v gnilobo in jo odpravi, ker preti prometu katastrofa in bi utegnil doživeti strahovito razočaranje, ki ga bo v zadnjem hipu potegnilo iz letargije. — To vse se godi pod slavno vlado demokratov in njihovih vernih najemnikov socialistov.

— Izjava Rečanov za Jugoslavijo. Predsednik avtonomaške demokratske reške stranke, Gottardi, je poslal dr. Trumbiću v Pariz brzojavko, v kateri pravi, da razen nekaterih zločincev ni niti eden Rečan za aneksijo Reke Italiji ali za zvezo po suhem z omenjeno državo. Čeprav sem za absolutno svobodo reškega pristanišča, vendar izjavljam v svojem imenu, v imenu svoje in socialistične stranke, da Reka ne more živeti brez Jugoslavije in da hočemo rajši sprejeti aneksijo od strani Jugoslavije, kakor pa od Nittrja predloženo rešitev. V kratkem času Vam pošlem polnomočno izjavo omenjenih dveh strank z overovljenimi podpisi zastopnikov teh strank.

Dnevne novice.

— Koroškim prostovoljcem! Prvi sestanek koroških prostovoljcev se vrši v nedeljo 15. februarja ob 9. dop. v gostilni Ručigaj v Kranju. Dnevni red: Poročilo predsednika, volitev novega centralnega odbora, natančnejša določitev pravil, naše zahteve, slučajnosti. Obilna udeležba naj dokaže našo krepko voljo in disciplino. Živeli! — Začasni odbor org. kor. prostovoljcev.

— Oče in sin izginila pod ledom. Dne 8. t. m. se je na Bohinjskem jezeru ponesrečil 78 let stari Janez Cvetek. Ko je šel domov, se mu je blizu doma vdrl led. Na njegove klice je prihitel 33 let stari sin Jakob očetu na pomoč. Med tem je oče izginil pod ledom in za njim je izginil še sin. Dolej ju še niso dobili.

— Prvo poročno zasedanje, ki se ta mesec prične, bo trajalo izredno dolgo. Poročniki bodo morali zato tako dolgo sedeti, ker bodo morali presojeti v slučajih, ki po vsej pravici ne spadajo pred poročno klop, marveč pred deželno sodišče. Tatvine: znak naše dobe, so se nad vso mero razpasle. Tatvina je bila označena po postavi iz l. 1803. do 25 goldinarjev za prestopke, čez 25 goldinarjev za hudo delstvo, kar se je sprejelo tudi v novi kazenski zakon. Pred poročno so spadale tatvine od l. 1853. do leta 1880., če je vrednost ukradenega blaga presegala 300 goldinarjev. Z lex (postavo) Omer se je leta 1910. določila mera s 4000 kronami. Če primerjamo vrednost denarja in blaga, moramo pač reči, da bi bilo primerno, da dobe poročniki v presojo le take slučaje tatvine in goljufige, v katerih gre za zneske čez 30.000 K, če ne čez 40.000 K, ker je od l. 1910. sem pač poskočilo vse vsaj dvajsetkrat. Zdaj bodo pa morali poročniki zamujati dragi čas, da bodo sodili tatove, kateri so ukradli kako sukno, ko je lahko kdo ukradel leta 1910. dvajset obnošenih sukenj, pa še ni prišel pred poročno.

— Električno razsvetlavo so uvedli v ženski kaznilnici v Begunjah. Tok se dobavlja z Završnice. Napeljava je stala 14 tisoč kron. Razsvetljena so delavnice, zapor: sploh celo poslopje. Prej je bila ženska kaznilnica v Begunjah razsvetljena s petrolejkami, izvzemši malega dela poslopja, v katerega so nemški vojaki uvedli električno razsvetlavo, katere naprava se je za 4000 kron odkupila vojnemu erarju. Kapelica se je zelo lično in okusno prenovila, dobila je parketna tla; kongregacija usmiljenk je pa na lastne stroške proskrbela križevemu potu v kapelici slovenske napiske.

— Kaznovani verižniki. Trгоvec z usnjem Vehovec v Ljubljani je prodajal zgornje usnje preko maksimalnih cen po 210 kron kilogram. Centralni urad proti verižništvu ga je obsodil zato na 4000 K globe in 1 teden zapora. — I. instanca je obsodila 17. januarja Schiavona Ivana iz Trsta na 1000 kron globe in na 1 teden zapora, ker je prodajal 65 m sukna, katerega je prinesel iz Trsta, dasi nima obrtne pravice. Kazenski senat pri odseku za prehrano v Ljubljani, katerega tvorijo zastopniki oddelkov za prehrano, trgovino in

obrtni, poverjeništvu za notranje stvari, je razsodbo potrdil.

— Za spojitev Belegrada in Zemuna se zanimajo Zemuncani, ki namepravajo staviti tak predlog. Zaenkrat stvar praktično še ni zrela, ker med obema mestoma niti ni stalnega prometnega sredstva — mostu.

— Dobrovoljci-pravniki se opozarjajo na razpis službe konceptnega uradnika s prejemki XI.—IX. čin. razr. pri poverjeništvu za socialno skrb, ki bo dodeljen referatu za dobrovoljce. Prednost imajo dovršeni pravniki. Prošnje je vložiti do 21. t. m. — Društvo jugoslov. dobrovoljcev v Ljubljani.

— Otroški maškeradni — škandal. Pod tem naslovom poroča osješka »Hrvatska Obrana«, da prireja neki gospod Richtmann v Osijeku za 16. t. m. »sijajen otroški maškeradni ples« v Grand hotelu. List energično protestira proti tej nakani in opisuje sredo povprečnega osješkega potujočega meščanstva, iz katere je mogla iziti gornja namera. To meščanstvo se vtplja v materialnih vžitkih in za kaj višjega nima nobenega zmisla. To se pozna že tudi na otrocih. Šolske deklice n. pr. se ne pogovarjajo o drugem nego o obleki in frizuri, o zabava; za južno ob 10. uri potroši tako deklo po 10 do 15 K. Višek »vzgoje« za to mladino ima biti sedaj »sijajni maškeradni ples« v velikem lokalu, kjer bodo plesali 8—12 letni otroci — seveda dobrodelni namen — za Dečji dom. Tako se dela ta mladino!

— Proti analfabetizmu na Hrvatskem. »Zagrebačke Novine« poročajo: Dosedaj se uči na Hrvatskem približno 25.000 odraslih čitatelj in pisatelj. V tem delu tekmujejo vsi stanoviti: učitelji in dijaki, duhovniki in kmetje, delavci in uradniki, pa tudi odvetniki in trgovci ter častniki (le-ti med vojaštvom). V liški županiji vodijo kmetje sami 100 analfabetičnih tečajev. Med Hrvat in Srbi se je začelo plemenito tekmovanje, kdo se bo preje rešil analfabetizma. Delavstvo je poverilo akcijo proti analfabetizmu strokovnim organizacijam.

— Guttemplerska abstinenčna loža se je 8. t. m. ustanovila v Zagrebu. Predaval je zastopnik enake lože v Belgradu prof. Pante Arangjelović.

— Valute na zagrebiški borzi dne 7. februarja: Dolarji (100) 12.000 — 12.300 K; carski rublji (100) 125 K; dinarji (100) 390 — 397 K; 20 kronski zlatnik 400 K; nemška marka (100) 202 — 204 K.

Ljubljanske novice.

— Lj. Za državnega svetnika je imenovan prvi državni pravdnik ljubljanskega deželnega sodišča Bežek.

— Lj. Kako bomo živeli? To je danes težko vprašanje, ki muči vse, ki žive od stalne plače, posebno pa delavstvo. Hlebeček črnega kruha — o belem niti ne govorimo — stané 3 K, pa ga lačen človek lahko na mestu sne. Odraščeni in otroci moramo zopet stradati črnega kruha! Pa je bilo toliko govora o vladnih milijonih za cenejšo prehrano ljudstva. Porabili bi jih bili za to, da bi mogle aprovizacije peči vsaj črni kruh cenejše, belemu smo se navadni zemljani itak že odpovedali. Meso je od 16 K poskočilo na 22 K, češ, da je živina tako draga, da mesarji pod to ceno ne morejo prodajati. Če pa vprašajš kmete, se pa pritožujejo, da morajo dati živino po 8 K kilogram žive teže. Tu gre za 14 ali recimo za 13 K razlike pri kilogramu. Ali je to še pravičen dobiček? Mleko je po 1 K 60 v., pa že napovedujejo zvišanje na 4 K liter, češ, živinorejci in mlekarne drugače ne morejo izhajati. Oblast bo to zvišanje molče ali glasno priznala. Dobro, nič nimamo proti temu, da vlada skrbi za obstoj pekov, mesarjev, kmetov in raznih podjetij. Toda enako skrbi zahtevamo proletarci vseh vrst zase! Naj se vlada zavé in vpošteva, da ob takih cenah, kakor se uveljavljajo zadnji čas, pa mi ne moremo izhajati! Ne moremo in od lakote poginiti nočemo! Ali naj se od zgoraj doli napravi red ali pa ga napravi ljudstvo od spodaj gor!

— Lj. Tatvine v Ljubljani. Sedlarskemu moštru Stupici je bilo ukradeno veliko blaga. Detektivni policijskega ravnateljstva so izsledili tatove in poskrbeli, da je dobil g. Stupica skoraj vse blago nazaj. — Zlat prstan z briljanti, vreden nad 1000 K je bil ukraden g. Ani Flajšarjevi v Cerkveni ulici. — V kavarni Narodnega doma je bila ukradena sukinja; manjših izvršenih tatvin pa niti ne omenjamo.

— Lj. Napil se je precej priletni Albin Ravec v ponedeljek dopoldne tako močno, da je na Krakovskem nasipu poskušal z nosom kopati zmurzeno cesto, kar se mu pa ni posrečilo, marveč je pri tem poskusu obležal. Moža je gledala velika množica ljudi, dokler niso organi državne varnostne straže moža prepeljali na policijsko ravnateljstvo.

— Lj. Utonil je v soboto posestnik Pirc iz Iške vasi, ko se je zvečer vozil iz Ljubljane domov; prodajal je drva. Pred Kožuhom na Barju so se konji splašili, revež je padel v Loščo in utonil. Ob tej priliki opozorjamo, da se je pri Kožuhu na Ižanski cesti zgodilo že več nesreč; cesta je namreč tam zelo ozka. Ker je tam še teritorij mesta Ljubljane, pričakujemo od mestne uprave, da stori vse kar je potrebno, da se Ižanska cesta tam razširi, ker je tako ozka, da se niti voz vozu ne more izogniti.

— Lj. Naše ceste. Čitali smo, da se je te dni na poziv generalnega komisariata za tujski promet vršila enketa za olepšavo Ljubljane in njene okolice. Gotovo je ta vest vsakogar izmed nas razveselila, saj nas zanemarijenost, v katero se je pogreznila naša ljuba Ljubljana tekom vojnih let, v živo boli. Slovenec je po naravi rad zal in čeden in tako ljubi tudi svoje bivališče, svoja mesta in vasi. To vsak tujec, ki pride med nas, takoj prijetno občuti in rad ostane med nami, oziroma se vrača med nas. Skrbeti moramo, da to lepo potezo našega narodnega značaja še poglobimo, razširimo zmisel za čednost in zalost do zadnje proletarske hišice v predmestju, do zadnje kočice na Barju. Predvsem pa je danes eno potrebno: naše ceste se morajo vsaj za silo spraviti v red. To je temeljni pogoj vsemu drugemu olepševalnemu delu. Kaj pomagajo čedne hiše, vrtovi in nasadi, kaj vsa prirodna lepota, če pa ne moreš do nič drugače nego po blatu in močvari. V deževnih dneh, pozimi, jeseni in spomladi pa tudi ob solnčnih dneh, ko so tla zmehčana, ne moreš ob sedanjih razmerah v Ljubljani nikamor izpod strehe, ako ne čiš tvegati svojih čevljev in obleke, svoje dobre volje — kamo-li, da bi šel dobrovoljo iskati ven v narodo, kar je vendar naravno in pravilno. Kamorkoli se obrneš: Na Grad, v Tivoli, na Posavje, proti Rudniku, na Fužine — vsepovsod ti reži nasproti blato — blato — blato in te požene nazaj v stanovanje, iz katerega si bil pravkar pobegnil. Saj vemo, da se blato ne da popolnoma odpraviti, vemo koliko se je proti najboljši volji cestnih uprav v vojnih razmerah zanemarijo in da se tega ne da na mah popraviti; toda vsaj ozek peščen hodnik za pešce bi se bil pač dal povsod nasuti. In ta hodnik naj bi se držal v redu in se redno posipal, da bi se ohranila zveza med mestom in okolico tudi ob vlažnih in deževnih dneh, ki jih je pač tri četrtine v letu. Tu ne smemo misliti samo na tiste, ki si žele te zveze zaradi razvedrila in okrepitve, pa naj so to že domačini ali tujci, ampak predvsem tudi na tiste, ki jih vsakdanje delo ali nujni opravki zenejo v mesto ali iz mesta vsak dan ali kolikokrat koli brez ozira na vreme. Za te so sedanje ceste prava nesreča. Neglede na gmožno škodo na čevljih in obleki, na izgubo časa pri snaženju — ubija to brezkončno cestno blato polagoma vsak čust. vsak zmisel za snago, za čednost v obleki in stanovanju in dosledno tudi v obnašanju. Da, to tiransko, ostudno blato izziva tudi notranjo surovost, nestrpnost, kletvino. Koliko trpi tu predmestna in okoliška šolska mladina na duši in na telesu, a njeni stariši na žepu in živcih! Vsemu temu bi se dalo odpomoči s priprostim nasipom peska ob kraju ceste. Ali je to res tudi danes še neizvedljivo? Na vsak način — ako smo že začeli govoriti in se gibati za olepšavo Ljubljane potem moramo začeti predvsem s cestami! Tudi hodniki v sredini mesta kriče večinoma po popravili, po metli in lopati (kadar je sneg). Čas je, da pride cestni policijski red zopet do veljave in se začne s predvojno ostrojšjo izvajati. A zasebnikom morajo dati dober zgled in pobudo javne cestne uprave.

Narodno gledališče.

— Iz gledališke pisarne. Na čast došlim ministrom se vprizori v torek t. j. 10. t. m. slavnostna predstava »Prodavna nevesta« izven abonementa. Predstava »Mignon« za abonement odpade.

Opera:

Dne 11. februarja, sreda: »Boheme«, Abon. B/33.
Dne 12. febr., četrtak: »Rusalka«, Abon. C/33.
Dne 13. februarja, petek: »Mignon«, Abon. E/33.

Drama:

Dne 10. februarja, torek: »Nočni čuvaj«, Abon. A/32.
Dne 11. februarja, sreda: »Na dnu«, Izven abon.; urad. predstava.
Dne 12. februarja, četrtak: »Brezdno«, Abon. E/32.
Dne 13. februarja, petek: Zaprti.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.